

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid
t.a.v. de heer drs. P. de Krom
Postbus 90801
2509 LV DEN HAAG

Den Haag : 17 augustus 2011
Ons kenmerk : S.A.11.052.50 JM/CL
Uw Kenmerk :
Betreft : Invulling voorstel voor vervolg project arbocatalogi

Geachte heer De Krom,

De Stichting van de Arbeid geeft hieronder, zoals afgesproken met uw ministerie in een verkennend gesprek d.d. 30 juni 2011, een nadere invulling van het voorstel voor een vervolg op het project arbocatalogi¹ onder de titel *Arbocatalogi: borging, uitbreiding en ontwikkeling*.

Sociale partners hechten er groot belang aan dat de uitkomsten van het project arbocatalogi 2007-2010 de komende jaren zo goed mogelijk op decentraal niveau worden geborgd én uitgebreid. De inzet van sociale partners op centraal niveau is erop gericht dat sociale partners op decentraal niveau in ondernemingen en/of sectoren en branches activiteiten kunnen ondernemen om de arbeidsomstandigheden in de ondernemingen te borgen en zo nodig te verbeteren, daartoe gefaciliteerd door centrale sociale partners. De Stichting van de Arbeid zal sociale partners op decentraal niveau blijven stimuleren om bestaande arbocatalogi te borgen. Daarnaast gaat haar aandacht uit naar uitbreiding van de branche-arbocatalogi indien prioritaire arborisico's ontbreken. En tot slot wil zij de komende periode branches waar nog geen sprake is van arbocatalogi stimuleren om de ontwikkeling van nieuwe arbocatalogi op zich te nemen.

De voorgenomen activiteiten voor de periode 2011-2012 betreffen:

1. borging van bestaande arbocatalogi;
2. uitbreiden van bestaande arbocatalogi met prioritaire risico's;
3. ontwikkeling van nieuwe arbocatalogi.

Deze activiteiten worden hieronder toegelicht.

¹ Zie de brief van de Stichting van de Arbeid d.d. 25 mei 2011 (referentie S.A.11.034.19 JM/JS).

1. Borging van bestaande arbocatalogi

Werkgevers en werknemers vinden het, met het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW), van groot belang dat de goedgekeurde arbocatalogi geborgd worden. De borging van arbocatalogi vindt plaats via verschillende wegen. Bedrijven en branches die gebruik maken van een bestaande arbocatalogus dienen ervan verzekerd te zijn dat de inhoud van de betreffende arbocatalogus actueel is. Dat wil zeggen dat deze voldoet aan de stand der techniek en aan bestaande wetgeving.

De Stichting van de Arbeid stelt daarom voor een digitaal borgingssysteem op te zetten dat betrouwbaar is en gemakkelijk te gebruiken is door decentrale sociale partners. In dit kader is grote behoefte aan:

- een signaleringssysteem en een database voor prioritaire risico's;
- versterking van de koppeling tussen arbocatalogi en RI&E-instrumenten;
- een handreiking voor preventiemedewerkers;
- zorg voor onderhoud en actualisering van DeArbocatalogus.nl;
- monitoring van de implementatie van arbocatalogi;
- actieve verspreiding van best practices in het mkb.

Dit voorstel laat onverlet dat sociale partners op branche-niveau primair zelf verantwoordelijk zijn voor het actueel houden van de eigen catalogus.

1.1 Signaleringsstelsel voor wet- en regelgeving

Belangrijke vragen voor decentrale sociale partners zijn: hoe blijft de arbocatalogus actueel en hoe komen we op tijd aan adequate gegevens?

De Stichting van de Arbeid is van opvatting dat het actueel houden van de inhoud van arbocatalogi het beste kan plaatsvinden door middel van een (digitaal) signaleringsstelsel. Hierdoor kunnen branches gemakkelijk op de hoogte blijven van wijzigingen in wet- en regelgeving en van de stand der techniek.

Het signaleringsstelsel dient decentrale partners op brancheniveau tijdig te wijzen op situaties op basis waarvan de arbocatalogus opnieuw ter toetsing aan de AI dient te worden aangeboden. Bijvoorbeeld als sprake is van een wetswijziging die aanpassing van de arbocatalogus noodzakelijk maakt. De AI zal hierin een (wezenlijke) rol dienen te vervullen.

1.2 Versterking van de koppeling tussen arbocatalogi en RI&E-instrumenten

Werkgevers zijn verplicht om een RI&E op te stellen. Voorafgaand hieraan is het raadzaam als de werkgever samen met zijn medezeggenschapsorgaan het bedrijf checkt op de arboaanpak. Een bruikbaar instrument hierbij is de *ArboFocus*.

Dit instrument is in het kader van het project arbocatalogi ontwikkeld door AWWN, De Baak, SBI en FNVFormaat. Het betreft een digitaal instrument dat de werkgever en zijn medezeggenschapsorgaan wil ondersteunen bij het vaststellen van prioritaire risico's en bij het gebruik van maatregelen die staan in de branche-arbocatalogus. Het bevordert bovendien de samenwerking tussen de werkgever en zijn medezeggenschapsorgaan op het gebied van arbeidsomstandigheden. Aan dit instrument zouden branchespecifieke

‘zelf-checklijsten’ kunnen worden toegevoegd teneinde de stap om over te gaan tot actie te bevorderen.

Daarnaast wil de Stichting van de Arbeid nagaan in hoeverre ook andere koppelingen tussen reeds ontwikkelde digitale branche-RI&E instrumenten en arbocatalogi mogelijk zijn. Doel hierachter is dat decentrale sociale partners meer gebruik maken van de reeds ontwikkelde arbo-instrumenten. In het kader van de RI&E dienen bedrijven - werkgever en medezeggenschapsorgaan - immers hun bedrijf regelmatig te checken op de eigen arboaanpak.

Onderzocht dient te worden of het mogelijk is de bestaande software van de digitale RI&E-instrumenten te linken aan bijvoorbeeld het instrument van DeArbocatalogus.nl en andere digitale catalogi.

1.3 Handreiking preventiemedewerker en medezeggenschap

Elk bedrijf moet ten minste één preventiemedewerker in dienst hebben die de maatregelen gericht op de veiligheid en gezondheid binnen een bedrijf kan uitvoeren. De preventiemedewerker kan een vaste medewerker zijn die deze functie naast zijn andere werkzaamheden vervult. Bij kleine bedrijven mag ook de directeur van het bedrijf als preventiemedewerker optreden.

De preventiemedewerker speelt een belangrijke rol maar vaak is de concrete uitvoering van taken nog (te) weinig tastbaar. De preventiemedewerker is nog weinig betrokken bij de implementatie van de arbocatalogi. Daarom stelt de Stichting van de Arbeid voor om een concrete en praktische handreiking voor de preventiemedewerker en de medezeggenschap op te stellen. Deze handreiking dient tevens een handige checklist voor preventiemedewerkers en medezeggenschap te bevatten waarbij het gebruik van de arbocatalogi aan bod komt.

1.4 Onderhoud en actualisering DeArbocatalogus.nl

Onderhoud en actualisering van de website www.DeArbocatalogus.nl is zeer gewenst, minimaal tot en met 2014. Deze website is door AWWN en MKB-Nederland ontwikkeld in het kader van het project arbocatalogi 2007-2010. De site bevat naast diverse handreikingen onder meer een webbased instrument waarmee branches op een relatief eenvoudige wijze een eigen arbocatalogus kunnen maken, een bestaande arbocatalogus kunnen voltooien en/of digitaliseren.

DeArbocatalogus.nl wordt in de nieuwe opzet een site van sociale partners gezamenlijk, onder de vleugels van de Stichting van de Arbeid. De partners dragen zorg voor de uitvoering van de bijbehorende taken zoals helpdesk en actualisering, deels ondersteund door extern advies.

De centrale organisaties van werkgevers en werknemers zullen de website en het web-based instrument onder de aandacht brengen bij decentrale partners. In 2014 zal worden bezien of en zo ja in welke constructie de website toegankelijk moet blijven.

1.5 Monitoring van implementatie arbocatalogi

Het project arbocatalogus 2007-2010 beoogde in ondernemingen veiligere en gezondere arbeidssituaties te verwezenlijken. Het ontwikkelen van arbocatalogi per branche was in die periode de eerste focus.

Echter, voor het bereiken van het beoogde doel is het nu vooral nodig dat de arbocatalogus in de ondernemingen aanlandt, wat momenteel nog maar gedeeltelijk het geval is.

De Stichting van de Arbeid vindt het dan ook belangrijk dat de oplossingen uit de reeds ontwikkelde arbocatalogi daadwerkelijk geïmplementeerd en toegepast worden in de ondernemingen.

Ten behoeve van de evaluatie van het project arbocatalogus is een instrument ontwikkeld om de implementatie van arbocatalogi in ondernemingen binnen acht sectoren te onderzoeken. Dit instrument kan echter ook breder worden toegepast. De reeds aanwezige database kan dienen als benchmark voor andere sectoren en worden uitgebreid. Sociale partners op brancheniveau kunnen vervolgens op basis van de uitkomsten van een benchmark concluderen of de gestelde doelen zijn bereikt of dat er nog (gerichte) acties gewenst zijn.

De Stichting van de Arbeid stelt voor in 2011 het bestaande evaluatie-instrument (ontwikkeld door ITS Nijmegen) aan te passen voor bredere toepassing en een nieuw monitoringssysteem in 2012 aan te bieden aan de branches.

1.6 Best practices in het mkb

De meest effectieve benadering van het kleinbedrijf is kleinschalig en loopt via persoonlijk contact. Het *5x beter*-project met de verbetercoaches in de Metaalbewerking en Metalektro, dat als aanjager was bedacht voor het daadwerkelijk gebruik van de arbocatalogus, dient vele branches als voorbeeld. Inmiddels zijn er al allerlei variaties op ontwikkeld.

De Stichting van de Arbeid wil een korte praktijkstudie laten verrichten om te achterhalen welke factoren in de combinatie *boodschap - boodschapper – ontvangend kleinbedrijf* tot een zo optimaal mogelijke effectiviteit en efficiency leiden. Onder de *boodschap* wordt nagegaan wat een arbocatalogus appellerend maakt: de kenmerken van de arbocatalogus, de accenten die worden uitgelicht of de voorbeelden die worden gegeven. Bij de *boodschapper* wordt bekeken hoe de persoonlijke benadering eruit dient te zien, welke (audiovisuele of e-) hulpmiddelen gebruikt kunnen worden, etc. Bij het *ontvangend kleinbedrijf* wordt onderzocht wat voor welke soort bedrijven belangrijk is en op welke manier.

Ervaringen met de toepassing van de instrument RI&E voor kleine bedrijven tot 25 werknemers kunnen bij deze studie zeker van nut zijn.

De Stichting van de Arbeid zoekt naar een manier om, mede op basis van deze praktijkstudie, lering te trekken uit de best practices en te komen met een goede implementatie-aanpak voor arbocatalogi. Dit gaat een stap verder dan het monitoringsinstrument waarbij de implementatiegraad wordt bekeken. Het voorstel is om een implementatieplan

voor branches te ontwikkelen met als doel de implementatie onder bedrijven te vergemakkelijken en te verhogen.

2. Uitbreiden van bestaande arbocatalogi met prioritaire risico's

De Stichting van de Arbeid wil stimuleren dat de branchearbocatalogi voor alle prioritaire risico's in de branche oplossingen bevatten. Dit betekent dat in veel gevallen uitbreiding van de arbocatalogus.

2.1 Database prioritaire risico's

Nu meer dan 150 branches een arbocatalogus hebben ontwikkeld, is er een schat aan informatie tot stand gekomen waar alle branches van kunnen profiteren. De lijst van prioritaire arborisico's die reeds door en voor branches zijn ontwikkeld is relatief groot en is zeer waardevol. Er is reeds eerder een aanzet tot inventarisatie gemaakt² maar het ontbreekt nog aan een goede actuele (digitale) ontsluiting van alle reeds beschreven prioritaire risico's.

Dit kan via een digitale database. Hierin dienen de oplossingen voor (veel voorkomende) prioritaire arborisico's opgenomen te worden (zie borging). De reeds beschreven arborisico's van de bestaande én goedgekeurde arbocatalogi leveren de basisinformatie voor de database. Op deze manier kunnen sociale partners op decentraal niveau op een eenvoudige en relatief goedkope wijze hun arbocatalogus uitbreiden. Decentrale sociale partners dienen het betreffende arborisico nog slechts aan te passen aan de sector- en/of bedrijfs specifieke eisen. Het ligt voor de hand om de database via het bestaande www.arboportaal.nl te ontsluiten.

2.2 Ondersteuning branches bij uitbreiding prioritaire risico's

Branches hebben vaak noch de kennis noch de expertise in huis om arborisico's inhoudelijk uit te werken. Voor een aantal branches zijn door de AI arborisico's uitgewerkt in branchebrochures. De Stichting van de Arbeid vindt het belangrijk dat de AI hiermee doorgaat zodat sociale partners op branche-niveau op concrete (externe) ondersteuning kunnen rekenen bij het uitbreiden van hun arbocatalogus met prioritaire arborisico's.

2.3 Handreiking werkdruk en psychosociale belasting

De Stichting van de Arbeid heeft in het slotdocument³ over het project arbocatalogi geconstateerd dat in veel arbocatalogi het risico van psychosociale belasting en een aanpak van werkdruk ontbreekt. Werkdruk en de daarmee gepaard gaande psychosociale belasting is een veel voorkomend arborisico. Vandaar dat de Stichting van de Arbeid voorstelt om een handreiking *Werkdruk en psychosociale belasting* te ontwikkelen. Dat kan

² Zie *Oplossingen uit reeds bestaande arbocatalogi*: www.dearbocatalogus.nl/handreikingen arborisico's.

³ Stichting van de Arbeid: *Arbocatalogus 2011: een werkend instrument*, februari 2011.

op basis van de reeds bestaande *Handreiking Psychosociale arbeidsbelasting (PSA)* en *Druk werk: !?; omgaan met werkdruk en stress*⁴.

Met deze handreiking wil de Stichting bedrijven aanmoedigen om zelf een eerste onderzoek naar werkdruk uit te voeren via gebruikmaking van een digitale tool. Inmiddels zijn er volop wetenschappelijk gevalideerde instrumenten voor een redelijke prijs en met een goed gebruikersgemak voorhanden. Hiervoor worden in de handreiking concrete handvatten geboden.

Daarnaast stelt de Stichting voor om de passende oplossingen vervolgens op te nemen in de database met oplossingen voor prioritaire arborisico's.

3. Ontwikkeling van nieuwe arbocatalogi

Momenteel zijn er zo'n 150 getoetste catalogi. Dat betekent dat ongeveer 100 branches nog geen arbocatalogus hebben. De Stichting van de Arbeid wil uitbreiding van het aantal arbocatalogi blijven stimuleren.

3.1 Werving nieuwe branches

In het kader van de stimulering van de ontwikkeling van nieuwe arbocatalogi is er opnieuw een wervingsronde gepland om sociale partners in de branches waar deze nog ontbreekt te informeren over de arbocatalogus. Deze wervingsronde zal in eerste instantie bestaan uit een informatiebijeenkomst, gekoppeld aan een mailing en eventuele gespreksrondes met branches. Deze is gepland voor het derde kwartaal 2011. In het eerste kwartaal van 2012 zal een update volgen om nog enkele branches 'over de streep' te trekken.

3.2 Ondersteuning branches bij ontwikkeling nieuwe arbocatalogi

Branches die een nieuwe arbocatalogus willen ontwikkelen, moeten ergens terecht kunnen met vragen over de arbocatalogus. Tevens zullen zij behoefte hebben aan betrouwbare, praktische software om snel, eenvoudig en zonder al te veel kosten een arbocatalogus samen te stellen. Sociale partners op centraal niveau kunnen (deels) als helpdesk en vraagbaak fungeren. Bovendien is DeArbocatalogus.nl is in dit kader een zeer nuttig instrument om decentrale sociale partners bij te staan bij de totstandkoming van een eigen arbocatalogus.

4. Tot slot

In bijlage 1 treft u de beoogde planning voor de uitwerking van de diverse instrumenten aan. In bijlage 2 treft u de begroting voor de afzonderlijke activiteiten aan.

Zodra duidelijk is welke activiteiten voor subsidiëring in aanmerking komen, zal de Stichting, analoog aan de aanpak van de arbocatalogi, een procedure voor de uitvoering overeenkomen.

⁴ *Handreiking Psychosociale arbeidsbelasting (PSA)*, 2009. Zie www.DeArbocatalogus.nl. en *Druk werk: !?; omgaan met werkdruk en stress*, Stichting van de Arbeid, oktober 2006. Zie www.stvda.nl.

De Stichting wijst er hierbij ook dat bij de uitwerking van dit project ook sprake zal zijn van een aanzienlijk financiële bijdrage van de (decentrale) sociale partners.

De Stichting van de Arbeid bespreekt graag op korte termijn met u dit uitgewerkte voorstel *Arbocatalogi: borging, uitbreiding en ontwikkeling* om te bezien of bovengenoemde instrumenten en activiteiten in aanmerking komen voor subsidie.

Dan kan ook besproken worden op de in de bijlage opgenomen planning van de activiteiten over de jaren 2011 en 2012 nog wijzigingen behoeft.



Hoogachtend,
STICHTING VAN DE ARBEID

drs. W.J. Kroes
plv. secretaris

Bijlage 1: Planning 2011-2012

Kwartalen	3-2011	4-2011	1-2012	2-2012	3-2012	4-2012
1. Borging van bestaande arbocatalogi						
1.1 Signaleringsstelsel wet- en regelgeving						
1.1.1 Signaleringsstelsel ontwikkelen						
1.1.2 Actueel houden						
1.2 Versterking van de koppeling van arbocatalogi met RI&E-instrumenten						
1.3 Plan van aanpak Preventiemedewerker						
1.4 Onderhoud en actualisering DeArbocatalogus.nl						
1.5 Monitoring van implementatie arbocatalogi						
1.5.1 Bestaande instrument aanpassen						
1.5.2 Instrument aanbieden en bevindingen rapporteren						
1.6 Best practices in het mkb						
1.6.1 Praktijkstudie						
1.6.2 Implementatieplan/-aanpak						
2. Uitbreiden van bestaande arbocatalogi met prioritaire risico's						
2.1 Database prioritaire risico's						
2.1.1 Database-systeem ontwikkelen						
2.1.2 Database vullen en actueel houden						
2.2 Ondersteuning branches bij uitbreiding prioritaire risico's						
2.3 Handreiking werkdruk en psychosociale belasting						
3. Ontwikkeling van nieuwe arbocatalogi						
3.1 Werving nieuwe branches						
3.2 Ondersteuning branches bij ontwikkeling nieuwe arbocatalogus						

Bijlage 2: Begroting 2011-2012 (bedragen excl. BTW)

	2011	2012	Totaal
1. Borging van bestaande arbocatalogi	€ 150.000,-	€ 250.000,-	€ 400.000,-
1.1 Signaleringsstelsysteem wet- en regelgeving Resp. 360 uur (2011) en 400 uur (2012) à € 125,- p/uur	€ 45.000,-	€ 50.000,-	€ 95.000,-
1.2 Versterking van de koppeling van arbocatalogi met RI&E-instrumenten Resp. 160 uur (2011) en 520 uur (2012) à € 125,- p/uur	€ 20.000,-	€ 65.000,-	€ 85.000,-
1.3 Plan van aanpak Preventiemedewerker Resp. 120 uur (2011) en 120 uur (2012) à € 125,- p/uur	€ 15.000,-	€ 15.000,-	€ 30.000,-
1.4 Onderhoud en actualisering DeArbocatalogus.nl Resp. 160 uur (2011) en 160 uur (2012) à € 125,- p/uur	€ 20.000,-	€ 20.000,-	€ 40.000,-
1.5 Monitoring van implementatie arbocatalogi Resp. 200 uur (2011) en 400 uur (2012) à € 125,- p/uur	€ 25.000,-	€ 50.000,-	€ 75.000,-
1.6 Best practices in het mkb Resp. 200 uur (2011) en 400 uur (2012) à € 125,- p/uur	€ 25.000,-	€ 50.000,-	€ 75.000,-
2. Uitbreiden van bestaande arbocatalogi met prioritaire risico's	€ 85.000,-	€ 150.000,-	€ 235.000,-
2.1 Database prioritaire risico's Resp. 240 uur (2011) en 200 uur (2012) à € 125,- p/uur	€ 30.000,-	€ 25.000,-	€ 55.000,-
2.2 Ondersteuning branches bij uitbreiding prioritaire risico's Resp. 200 uur (2011) en 1.000 uur (2012) à € 125,- p/uur	€ 25.000,-	€ 125.000,-	€ 150.000,-
2.3 Handreiking werkdruk en psychosociale belasting 240 uur à € 125,- p/uur	€ 30.000,-		€ 30.000,-

3. Ontwikkeling van nieuwe arbocatalogi	€ 30.000,-	€ 70.000,-	€ 100.000,-
3.1 Werving nieuwe branches Resp. 80 uur (2011) en 40 uur (2012) à € 125,- p/uur	€ 10.000,-	€ 5.000,-	€ 15.000,-
3.2 Ondersteuning branches bij ontwikkeling nieuwe arbocatalogi Resp. 160 uur (2011) en 520 uur (2012) à € 125,- p/uur	€ 20.000,-	€ 65.000,-	€ 85.000,-
4. Projectbegeleiding en - ondersteuning	€ 5.000,-	€ 10.000,-	€ 15.000,-
Totaal	€ 270.000,-	€ 480.000,-	€ 750.000,-